

YÖNETMELİK

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığından:

**MOTORLU ARAÇLARIN VE BUNLAR İÇİN TASARLANAN RÖMORKLAR,
SİSTEMLER, AKSAMLAR VE AYRI TEKNİK ÜNİTELERİN GENEL
GÜVENLİĞİ İLE İLGİLİ TİP ONAYI YÖNETMELİĞİ (661/2009/AT)**

BİRİNCİ BÖLÜM**Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar****Amaç ve kapsam**

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı; 13/10/1983 tarihli ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu hükümleri uyarınca motorlu araçların yapım ve kullanım bakımından karayolu yapısına ve trafik güvenliğine uyma zorunluluğunu yerine getirmek üzere ve sağlık ile çevrenin korunması amacıyla; motorlu araçlar ve bunların römorkları ile bunlar için tasarlanan aksam, sistem ve ayrı teknik ünitelerin güvenliği konusunda tip onayı şartlarını, güvenlik, yakıt verimliliği ve karbondioksit emisyonu ile ilgili olarak lastik basınç izleme sistemleri konusunda ve yakıt verimliliği ve karbondioksit emisyonuna göre vites değiştirme göstergesi konusunda motorlu araçların tip onayı şartlarını ve yeni imal edilmiş lastiklerin güvenlik, yuvarlanma direnci performansı ve yuvarlanma gürültü emisyonuna ilişkin tip onayı şartlarını belirlemektir.

(2) Bu Yönetmelik; 5 ila 12 nci maddelerde bahsedilen ve MARTOY'un Ek II, "A. Araç kategorisinin tanımı" kısmında tanımlanan M, N ve O kategorisi araçları ve bunlar için tasarlanan aksam, sistem ve ayrı teknik üniteleri kapsar.

Dayanak

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik;

a) 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 29 uncu maddesi ile 29/6/2001 tarihli ve 4703 sayılı Ürünlere İlişkin Teknik Mevzuatın Hazırlanması ve Uygulanmasına Dair Kanunun 4 üncü maddesine dayanılarak,

b) Avrupa Birliğinin (EC) 407/2011 sayılı Regülasyonu ile değişik (EC) 661/2009 sayılı Regülasyonuna paralel olarak,
hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 3 – (1) MARTOY'un 3 üncü maddesinde belirtilen tanımlara ek olarak bu Yönetmelikte geçen;

a) 715/2007/AT Yönetmeliği: 21/4/2009 tarihli ve 27207 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Hafif Yolcu ve Ticari Araçlardan Çıkan Emisyonlar (Euro 5 ve Euro 6) Bakımından ve Araç Tamir ve Bakım Bilgilerine Erişim Konusunda Motorlu Araçların Tip Onayına İlişkin Yönetmeliğini,

b) BM/AEK Regülasyonu: 30/9/1996 tarihli ve 96/8657 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile taraf olunan Birleşmiş Milletler Avrupa Ekonomik Komisyonu (BM/AEK) İç Ulaşım Komitesince hazırlanan 1958 tarihli Tekerlekli Araçların, Araçlara Takılan ve/veya Araçlarda Kullanılan Aksam ve Parçaların Müşterek Teknik Talimatlarının Kabulü ve Bu Talimatlar Temelinde Verilen Onayların Karşılıklı Tanınması Koşullarına Dair Anlaşma ekinde yer alan her bir teknik düzenlemeyi,

c) Çekiş lastiği: "M+S", "M.S" veya "M&S" yazısını taşıyan ve aracın tahrikli dingiline veya dingillerine takılması amaçlanan C2 veya C3 sınıfı lastiği,

ç) Elektronik kararlılık kontrolü: Araçların dinamik kararlılığını geliştiren, aracın elektronik kontrol işlevi,

d) Gelişmiş acil frenleme sistemi: Acil bir durumu otomatik olarak algılayabilen ve bir çarpışmayı hafifletmek veya çarpışmadan kaçınmak amacıyla aracı yavaşlatmak için aracın frenleme sistemini harekete geçiren bir sistemi,

e) Kar lastiği: Sırt deseni, sırt bileşimi veya yapısı, esas olarak kış şartlarında araç hareketini başlatma veya sürdürme kabiliyetine göre normal bir lastikten daha iyi bir performans elde etmek için tasarımı lastiği,

f) Karayolu dışı (Arazi) profesyonel lastik: Öncelikle ağır karayolu dışı şartlarda kullanılan özel kullanım lastiği,

g) Korumasız karayolu kullanıcısı: Yayalar, bisikletliler ve motosikletlileri,

ğ) Lastik basıncı izleme sistemi: Lastiklerin basınç değerlerini veya zaman içinde basınç değişimini değerlendirebilen ve araç hareket halindeyken kullanıcıya ilgili bilgileri ileten, araca takılı bir sistemi,

h) Manuel şanzıman (vites kutusu): Sürücünün sadece belirli bir vites geçiş stratejisini önceden seçebileceği veya sürüş için mevcut vites sayısını sınırlayabileceği ve gerçek vites geçişinin belli sürüş alışkanlıklarına göre sürücünün kararının bağımsız olarak başlatılacağı sistemleri kapsamayan, fiziksel uygulamadan bağımsız olarak daima sürücü hareketinin anlık sonucunda, viteslerin bazıları veya tamamı arasındaki vites değişimi yapılan bir modda çalıştırılabilen vites kutusunu,

ı) MARTOY: 28/6/2009 tarihli ve 27272 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Motorlu Araçlar ve Römorkları Tip Onayı Yönetmeliğini (2007/46/AT),

- i) Özel kullanımlı lastik: Karayolunda ve arazide karışık olarak veya diğer özel hizmetler için kullanmak amacıyla tasarlanmış lastiği,
- j) Sınıf I M₂ veya M₃ araç: Kapasitesi sürücüye ilave olarak 22 yolcudan fazla olan, yolcuların sık sık yer değiştirme hareketine imkân sağlamak üzere ayakta duran yolcular için alanları bulunan M₂ veya M₃ aracı,
- k) Sınıf A M₂ veya M₃ araç: Sürücüye ilave olarak 22 yolcu kapasitesini aşmayan, ayakta duran yolcuları taşımak amacıyla tasarlanmış, koltuklara ve ayakta duran yolcular için düzene sahip olan M₂ veya M₃ aracı,
- l) Şeritten ayrılma uyarı sistemi: Aracın kullandığı şeridinin dışına kasıtsız olarak sapması durumunda sürücüyü uyarın sistemi,
- m) T tipi geçici kullanım için yedek lastik: Standart ve takviyeli lastikler için belirlenenden daha yüksek şişirme basıncında kullanım için tasarımılanan geçici kullanımlık yedek lastiği,
- n) Takviyeli lastik (Ekstra yük lastiği): Karkasının ilgili standart lastikten daha fazla yük taşıyacak şekilde tasarımılandığı C1 havallı lastik yapısını,
- o) Vites değiştirme göstergesi: Sürücünün vites değiştirmesini tavsiye eden görülebilir bir göstergesi,
- ö) Yük kapasite endeksi: Bir lastiğin, imalatçısı tarafından belirtilen şartlara uygun olarak kullanıldığında ve ait olduğu hız kategorisine karşılık gelen hızda tekli veya tek ve çiftli kullanımda taşıyabileceği yükü gösteren bir veya iki rakamı,
- ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

İmalatçının Yükümlülükleri

Genel yükümlülükler

MADDE 4 – (1) İmalatçılar; satışı yapılan, tescil edilen veya hizmete konulan bütün yeni araçların bu Yönetmeliğe ve uygulama tedbirlerine uygun olarak tip onaylı olduğunu gösterirler.

(2) İmalatçılar, bütün sistemler ve bu Yönetmeliğin kapsadığı bütün aksamlar ve ayrı teknik ünitelerin araca takılması ile ilgili tip onayı için başvuru yapmayı veya bu Yönetmeliğin kapsadığı bir ya da birden fazla sistemin tip onayı ve bir ya da birden fazla aksam veya ayrı teknik ünitenin araca takılması ile ilgili tip onayı için başvuru yapmayı seçebilir. Ek-3'te yer alan BM/AEK Regülasyonuna göre tip onayı, bu Yönetmeliğe ve uygulama tedbirlerine göre AT tip onayı olarak kabul edilir.

(3) İmalatçılar, satılan veya hizmete konulan bütün yeni sistemlerin, aksamların ve ayrı teknik ünitelerin bu Yönetmeliğe ve uygulama tedbirlerine göre tip onaylı olduğunu gösterirler.

Genel şartlar ve deneyler

MADDE 5 – (1) İmalatçılar, araç yolcularının ve diğer karayolu kullanıcılarının yaralanma riskini en aza indirecek şekilde araçların tasarımılanmasını, imal ve monte edilmesini sağlarlar.

(2) İmalatçılar; araçlar, sistemler, aksamlar ve ayrı teknik üniteleri, aşağıda yer alan konularla ilgili şartlar dahil, bu Yönetmelikte ve uygulama tedbirlerinde belirtilen ilgili şartlara uygun olmasını sağlarlar:

- a) Çarpma testleri dahil, araç yapısal bütünlüğü,
- b) Dömenleme, frenleme ve elektronik kararlılık kontrol sistemleri dahil, araç sürücüsünün kumandasına yardım edecek sistemleri,
- c) Camlar, aynalar ve sürücü bilgi sistemleri dahil, sürücü görüş alanı, araç ve çevre durumu hakkında bilgileri sürücüye sağlayıcı sistemleri,
- ç) Araç aydınlatma sistemleri,
- d) İç donanımlar, koltuk başlıkları, emniyet kemerleri "ISOfix" bağlantıları veya yerleşik çocuk bağlama sistemleri ve araç kapıları dahil, araç yolcu koruması,
- e) Araç dış tarafı ve aksesuarları,
- f) Elektromanyetik uyumluluk,
- g) Sesli ikaz cihazları,
- ğ) Isıtma sistemleri,
- h) İzinsiz kullanıma karşı koruma cihazları,
- ı) Araç tanıma sistemleri,
- i) Kütleler ve boyutlar,
- j) Elektriksel güvenlik,
- k) Vites değiştirme göstergeleri.

(3) Birinci ve ikinci fıkralarda belirtilen şartlar; Ek-1'de yer alan araçlar ve bunlar için tasarımılanan sistemler, aksamlar ve ayrı teknik ünitelere uygulanır.

N ve O kategorisi araçlar ile ilgili özel şartlar

MADDE 6 – (1) N ve O kategorisi araçlarda; 5, 8, 9, 10 ve 12 nci maddelerde yer alan şartlara ve bunların uygulama tedbirlerine ilave olarak, ilgili olduğu durumlarda, iki ila beşinci fıkralarda ve bunların uygulama tedbirlerinde belirtilen şartlar karşılır.

(2) N₂ ve N₃ kategorisi araçlar, başka bir araç ile önden çarpışması durumunda, bir araç yolcusunun diğer

aracın altına girmesi nedeniyle yaralanma riskini en aza indirmeyi sağlayacak şekilde imal edilir.

(3) N₂, N₃, O₃ ve O₄ kategorisi araçlar, bir korumasız karayolu kullanıcısının yandan vurmaya maruz kalması durumunda, korumasız karayolu kullanıcısının araç altına girmesi nedeniyle yaralanma riskini en aza indirmeyi sağlayacak şekilde imal edilir.

(4) Araç kabini veya sürücü ve yolcular için temin edilen alan, BM/AEK Regülasyonu 29 dikkate alınarak, bir çarpma halinde yolculara koruma sağlayacak yeterli dayanma gücünde olmalıdır.

(5) N₂, N₃, O₃ ve O₄ kategorisi araçlar, araçtan sıçrayan veya yayılan suyun diğer araç sürücülerinin görüş yeteneği üzerindeki etkisini en aza indirecek şekilde imal edilir.

M₂ ve M₃ kategorisi araçlar ile ilgili özel şartlar

MADDE 7 – (1) M₂ ve M₃ kategorisi araçlarda; 5, 8, 9, 10 ve 12 nci maddelerde belirtilen şartlara ve bunların uygulama tedbirlerine ilave olarak, iki ila beşinci fıkralarda ve bunların uygulama tedbirlerinde belirtilen şartlar karşılanır.

(2) Bir aracın oturan ve ayakta duran yolcuları ile tekerlekli sandalye kullanıcıları dahil taşıma kapasitesi; aracın kütle, boyut ve yerleşim planına uygun olmak zorundadır.

(3) Araç gövdeleri, aracın tam kapasitede dahi güvenli ve kararlı bir biçimde çalışabilecek şekilde tasarımılanır ve imal edilir. Özellikle acil durumlarda araca güvenli giriş ve araçtan güvenli çıkışı sağlamak için uygun şartlar oluşturulur.

(4) Sınıf I M₂ ve M₃ kategorisi araçlar, tekerlekli sandalye kullanıcıları dahil, hareket engelli insanlar için binilebilir şekilde tasarımılanır.

(5) Otobüs karoserinin iç yapımında kullanılan malzemeler, yangın anında, yolcuların aracı tahliye etmesine imkân vermek için mümkün olduğu kadar yangını önleyici veya en azından geciktirici özelliğe sahip olmalıdır.

Lastiklerin sınıflandırılması

MADDE 8 – (1) Lastikler aşağıdaki şekilde sınıflandırılır:

- Sınıf C1 lastikler; esas olarak M₁, N₁, O₁ ve O₂ kategorisi araçlar için tasarımılanan lastikler,
- Sınıf C2 lastikler; tekli durumda yük kapasite endeksi ≤ 121 ve hız kategori sembolü $\geq "N"$ olan esas olarak M₂, M₃, N, O₃ ve O₄ kategorisi araçlar için tasarımılanan lastikler,
- Sınıf C3 lastikler; aşağıdaki yük kapasitesi endekslerinden birisi ile esas olarak M₂, M₃, N, O₃ ve O₄ kategorisi araçlar için tasarımılanan lastikler:

- Tekli durumda yük kapasite endeksi ≤ 121 ve hız kategori sembolü $\leq "M"$,
- Tekli durumda yük kapasite endeksi ≥ 122 .

(2) Bir lastik, sınıflandırıldığı her bir sınıfın ilgili bütün şartlarını karşılaması kaydıyla birden fazla sınıfta sınıflandırılabilir.

(3) BM/AEK Regülasyon 30 ve 54'te yer alan yük kapasite endekslerinin listesi ve bu endekslere karşılık gelen kütleleri lastiklerin sınıflandırılmasında uygulanır.

Lastiklerin yerleştirilmesi ve lastik basınç izleme sistemleri ile ilgili özel hükümler

MADDE 9 – (1) Uygun olduğunda yedek lastikler dahil, bir aracın donanımının bir parçası olarak sağlanan bütün lastikler, özellikle boyutları, hızı ve yük performans özellikleri açısından tasarlandıkları araçlarda kullanıma uygun olmalıdır.

(2) M₁ kategorisi araçlar; optimum yakıt tüketimi ve karayolu güvenliği çerçevesinde, herhangi bir lastikte basınç kaybı meydana geldiğinde, gerekli olduğu zaman sürücüyü uyaracak araç içi uyarı verme yeteneğine sahip hassas bir lastik basınç izleme sistemi ile donatılır. Bunu gerçekleştirmek için teknoloji bakımından tarafsız ve maliyet etkin yaklaşıma da izin veren uygun limitler teknik özellikler için de belirlenir.

- Bütün C1 lastikler, Ek-2, Kısım A'da yer alan ıslak kavrama şartlarını sağlarlar.
- Bütün lastikler Ek-2, Kısım B'de yer alan yuvarlanma direnci şartlarını sağlarlar.
- Bütün lastikler Ek-2, Kısım C'de yer alan yuvarlanma gürültüsü şartlarını sağlarlar.
- Üçüncü, dördüncü ve beşinci fıkralarda yer alan hükümler aşağıdaki lastiklere uygulanmaz:
  - Hız değeri 80 km/h'den daha az lastikler,
  - Anma jant çapı 254 mm'yi geçmeyen veya 635 mm ya da daha fazla olan lastikler,
  - T tip geçici kullanımlı yedek lastikler,
  - İlk defa 1/10/1990 tarihinden önce tescil edilen araçlara takılmak için tasarımılanan lastikler,
  - Çekiş özelliklerini geliştirmek için ilave tertibatlar takılmış lastikler.

(7) Ek-2, Kısım B ve Kısım C'de belirtilen yuvarlanma direnci ve yuvarlanma gürültüsü ile ilgili şartlar karayolu dışında kullanılan profesyonel lastiklere uygulanmaz.

Gelişmiş araç sistemleri

MADDE 10 – (1) 14 üncü maddenin birinci fıkrasının (f) bendinde belirlenen istisnalara tabi olarak M₂, M₃, N₂ ve N₃ kategorisi araçlar, bu Yönetmeliğin ve uygulama tedbirlerinin şartlarını karşılayan gelişmiş acil frenleme sistemi ile donatılır.

(2) 14 üncü maddenin birinci fıkrasının (f) bendinde belirlenen istisnalara tabi olarak M₂, M₃, N₂ ve N₃

kategori araçlar, bu Yönetmeliğin ve uygulama tedbirlerinin şartlarını karşılayan şeritten ayrılma uyarı sistemi ile donatılır.

Vites değiştirme göstergesi

MADDE 11 – (1) Referans kütlesi 2610 kg'ı geçmeyen M₁ kategori araçlar ve 715/2007/AT Yönetmeliğinin 2 nci maddesinin (b) bendine göre tip onayı genişletilen manuel şanzıman ile teiz edilmiş araçlar, bu Yönetmeliğin ve uygulama tedbirlerinin şartlarına göre vites değiştirme göstergesi ile donatılır.

Elektronik kararlılık kontrol sistemleri

MADDE 12 – (1) M₁ ve N₁ kategori araçlar, bu Yönetmeliğin ve uygulama tedbirlerinin şartlarını karşılayan elektronik kararlılık sistemi ile donatılır.

(2) MARTOY'un Ek-II'sinin, Kısım A, 4.2 ve 4.3 üncü maddelerinde tanımlanmiş olan karayolu dışı araçlar hariç, aşağıda belirtilen araçlar, bu Yönetmeliğin ve uygulama tedbirlerinin şartlarını karşılayan elektronik kararlılık kontrol sistemi ile donatılır:

a) Üç dingilden daha fazla dingile sahip olan araçlar, mafsallı (körüklü) otobüsler ve Sınıf I veya Sınıf A otobüsler hariç, M₂ ve M₃ kategori araçlar,

b) Üç dingilden daha fazla dingile sahip olan araçlar, azami araç kütlesi 3,5 ile 7,5 ton arasında olan yarı römorklar için çekiciler ve MARTOY'un Ek-II, Kısım A, 5.7 ve 5.8 inci maddelerinde tanımlanan özel amaçlı araçlar hariç, N₂ ve N₃ kategori araçlar,

c) Üç dingilden daha fazla dingile sahip olan araçlar, istisnai yük taşıma römorkları ve ayakta yolcu alanlarına sahip römorklar hariç, havalı süspansiyon ile donatılmış O₃ ve O₄ kategori araçlar.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Onay Kuruluşunun Yükümlülükleri

Araçlar, aksamlar ve ayrı teknik ünitelerin tip onayı

MADDE 13 – (1) 1/2/2012 tarihinden itibaren, elektronik kararlılık kontrol sistemleri ile ilgili gereklerle, bu Yönetmeliğe ve uygulama tedbirlerine uygun olmayan M₁ ve 715/2007/AT Yönetmeliğine göre referans kütlesi 1305 kg geçmeyen N₁ kategori araçların ilk defa tip onayı alacak yeni tiplerine, AT tip onayı veya ulusal tip onayı verilmez. Ek-4'ün Çizelge 1'inde belirtilen uygulama tarihlerini takiben, elektronik kararlılık kontrol sistemleri ile ilgili gereklerle, bu Yönetmeliğe ve uygulama tedbirlerine uymayan M₂, M₃, N₂, N₃, O₃ ve O₄ kategori araçların ilk defa tip onayı alacak yeni tiplerine AT tip onayı veya ulusal tip onayı verilmez.

(2) 6 ncı madde (dördüncü fıkrası hariç), 5 ila 8 inci maddeler, 9 uncu maddenin ikinci fıkrası ve 11 inci maddede belirtilen araç güvenliği ve lastikler ile ilgili gereklerle 1/11/2012 tarihinden itibaren; 6 ncı maddenin dördüncü fıkrası ise 1/11/2013 tarihinden itibaren;

a) Söz konusu maddelerde ve uygulama tedbirlerinde belirtilen, bu Yönetmelik ve uygulama tedbirlerine uymayan araç kategorilerinin ilk defa tip onayı alacak yeni tiplerine AT tip onayı ve ulusal tip onayı verilmez.

b) (a) bendinde belirtilen araçlar için tasarılan yeni tip aksam veya ayrı teknik ünitelerin bu Yönetmelik ve uygulama tedbirlerine uygun olmaması halinde, bu aksam ve ayrı teknik ünitelere AT aksam veya ayrı teknik üniteye tip onayı verilmez.

(3) 1/11/2012 tarihinden itibaren, Ek-2, Kısım B, Çizelge 2'de belirtilen yuvarlanma direnci sınır değerleri hariç, 9 uncu madde (ikinci fıkrası hariç) ve Ek-2'de yer alan lastikler ile ilgili gereklerle, bu Yönetmelik ve uygulama tedbirlerine uymayan lastiklerin yeni tiplerine, AT aksam veya ayrı teknik ünite tip onayı verilmez. 1/11/2013 tarihinden itibaren, Ek-2, Kısım B, Çizelge 2'de yer alan yuvarlanma direnci sınır değerleri hariç, 9 uncu madde (ikinci fıkrası hariç) ve Ek-2'de yer alan lastikler ile ilgili gereklerle, bu Yönetmelik ve uygulama tedbirlerine uymayan M, N ve O kategori araçların ilk defa tip onayı alacak yeni tiplerine AT tip onayı veya ulusal tip onayı verilmez.

(4) Ek-4, Çizelge 2'de belirtilen uygulama tarihlerini takiben, tip onayı mevcut M₂, M₃, N₂, N₃, O₃ ve O₄ kategori yeni araçlar bu Yönetmelik ve uygulama tedbirlerine uygun değilse, bu tarihten sonra düzenlenen uygunluk belgelerinin elektronik kararlılık kontrol sistemleri ile ilgili gereklerle, MARTOY'un 26 ncı maddesinin amaçları bakımından kabul edilmez.

(5) 1/11/2014 tarihinden itibaren, C3 lastiklerin yuvarlanma direnci sınır değerleri, Ek-2, Kısım B, Çizelge 2'de belirtilen yuvarlanma direnci sınır değerleri ile 6 ncı madde dördüncü fıkrası ve elektronik kararlılık sistemi bakımından 715/2007/AT Yönetmeliğine göre referans kütlesi 1305 kg geçen N₁ kategori araçlar hariç, 5, 6, 7 ve 8 inci maddelerde, 9 uncu maddenin bir ila dördüncü fıkrasında, 11 inci maddede, 12 nci maddenin birinci fıkrasında ve Ek-2, Kısım A ve Kısım B'de belirtilen araç güvenliği ve lastikler ile ilgili gereklerle;

a) Anılan maddelerde belirtilen tip onayı mevcut yeni araçların bu Yönetmelik ve uygulama tedbirlerine uygun olmaması halinde, MARTOY'un 26 ncı maddesinin amaçları bakımından, söz konusu araçların bu tarihten sonra düzenlenen uygunluk belgelerinin geçerliliği kabul edilmez.

b) (a) bendinde belirtilen araçlar için tasarılan yeni tip aksam ve ayrı teknik ünitelerin bu Yönetmeliğe ve uygulama tedbirlerine uygun olmaması halinde, bu aksam ve ayrı teknik ünitelerin satışı ve hizmete girişi yapılamaz.

(6) 1/11/2016 tarihinden itibaren, C3 lastiklerde lastik yuvarlanma gürlütüsü ile ilgili gereklerle ve aynı

zamanda Ek-2, Kısım B, Çizelge 2’de belirtilen yuvarlanma direnci sınır değerleri hariç, lastik yuvarlanma direnci ile ilgili gerekçelerle;

a) Tip onayı mevcut M, N ve O kategorisi yeni araçların bu Yönetmeliğe ve uygulama tedbirlerine uygun olmaması halinde, MARTOY’un 26 ncı maddesinin amaçları bakımından, söz konusu araçların bu tarihten sonra düzenlenen uygunluk belgelerinin geçerliliği kabul edilmez.

b) (a) bendinde belirtilen araçlar için tasarlanan yeni lastiklerin bu Yönetmeliğe ve uygulama tedbirlerine uygun olmaması halinde, bu lastiklerin satışı ve hizmete girişi yapılamaz.

(7) 1/11/2016 tarihinden itibaren, Ek-2, Kısım B, Çizelge 2’de belirtilen yuvarlanma direnci sınır değerlerine uygun olmayan yeni tip lastiklere lastik yuvarlanma direnci ile ilgili gerekçelerle, AT aksam veya ayrı teknik üniteye tip onayı verilmez.

(8) 1/11/2017 tarihinden itibaren, Ek-2, Kısım B, Çizelge 2’de belirtilen yuvarlanma direnci sınır değerlerine uymayan M, N ve O kategorisi ilk defa tip onayı alacak yeni tip araçlara lastik yuvarlanma direnci ile ilgili gerekçelerle onay kuruluşunca AT tip onayı veya ulusal tip onayı verilmez.

(9) 1/11/2018 tarihinden itibaren;

a) Ek-2, Kısım B, Çizelge 2’de belirtilen C1 ve C2 lastiklerinin yuvarlanma direnci sınır değerleri ile ilgili gerekçelerle, MARTOY’un 26 ncı maddesinin amaçları bakımından, M, N ve O kategorisi tip onayı mevcut yeni araçların bu tarihten sonra düzenlenen uygunluk belgelerinin geçerliliği kabul edilmez.

b) (a) bendinde belirtilen araçlar için tasarımılanan yeni lastiklerin Ek-2, Kısım B, Çizelge 2’de belirtilen yuvarlanma direnci sınır değerlerine uygun olmaması halinde, bu lastiklerin satışı ve hizmete girişi yapılamaz.

(10) 1/11/2020 tarihinden itibaren;

a) Ek-2, Kısım B, Çizelge 2’de belirtilen C3 lastiklerinin yuvarlanma direnci sınır değerleri ile ilgili gerekçelerle, MARTOY’un 26 ncı maddesinin amaçları bakımından, M, N ve O kategorisi tip onayı mevcut yeni araçların bu tarihten sonra düzenlenen uygunluk belgelerinin geçerliliği kabul edilmez.

b) (a) bendinde belirtilen araçlar için tasarımılanan yeni lastiklerin Ek-2, Kısım B, Çizelge 2’de belirtilen yuvarlanma direnci sınır değerlerine uygun olmaması halinde, bu lastiklerin satışı ve hizmete girişi yapılamaz.

(11) Beş, altı, dokuz ve onuncu fıkralarda belirtilen tarihlerden önce imal edilmiş ve Ek-2’de yer alan şartlara uymayan C1, C2 ve C3 lastiklerin bu tarihlerden 30 ayı geçmeyecek bir sürede satışına izin verilebilir.

(12) 1/1/2013 tarihinden itibaren, M₂, M₃, N₂ ve N₃ kategorisi araçların bu Yönetmeliğe ve uygulama tedbirlerine uygun olmaması halinde, 10 uncu maddede belirtilen araç güvenliği ile ilgili gerekçelerle, ilk defa tip onayı alacak bu araçların yeni tiplerine AT tip onayı veya ulusal tip onayı verilmez.

(13) 1/1/2015 tarihinden itibaren, tip onayı mevcut M₂, M₃, N₂ ve N₃ kategorisi yeni araçların bu Yönetmeliğe ve uygulama tedbirlerine uygun olmaması halinde, 10 uncu maddede belirtilen araç güvenliği ile ilgili gerekçelerle, MARTOY’un 26 ncı maddesinin amaçları bakımından, söz konusu araçların bu tarihten sonra düzenlenen uygunluk belgelerinin geçerliliği kabul edilmez.

(14) Birinci, ikinci ve üçüncü fıkralarda bahsedilen tarihlerden önce, tip onaylı araçların, aksamlar ve ayrı teknik ünitelerin satışına ve hizmete girişine izin verilir ve bu araçlar, aksamlar ve ayrı teknik ünitelere uygulanan şartlar, bu Yönetmelik veya uygulama tedbirleri ile tadil edilmedikçe veya yeni şartlar eklenmedikçe, başlangıçtaki düzenleyici mevzuata göre izin verilen veya onaylanan bu araçlar, aksamlar ve ayrı teknik ünitelere kapsam genişletme onayları verilmeye devam edilir. Değişim için olan lastikler hariç, birinci, ikinci ve üçüncü fıkralarda bahsedilen tarihlerden önce tip onaylı araçlar için tasarımılanan başlangıçtaki düzenleyici mevzuata göre izin verilen veya onaylanan değiştirilebilir aksamlar ve ayrı teknik ünitelerin, satışına ve hizmete girişine izin verilir ve AT tip onayının kapsam genişletmelerine devam edilir.

(15) Bir ila ondördüncü fıkraların hükümlerine halel getirmeden ve imalatçının talebi halinde, 14 üncü maddede bahsedilen uygulama tedbirlerinin yürürlüğe giriş tarihlerine bağlı olarak, 5 inci madde ile 12 nci maddede bahsedilen araçların güvenliği ve lastikler ile ilgili gerekçelerle Onay Kuruluşu;

a) Yeni tip bir aracın, aksam veya ayrı teknik ünitenin bu Yönetmeliğe ve uygulama tedbirlerine uygun olması halinde, bu araca AT veya ulusal tip onayı veya aksam ya da ayrı teknik üniteye AT aksam veya ayrı teknik üniteye tip onayını vermeyi rededebilir veya,

b) Yeni tip bir aracın, aksam veya ayrı teknik ünitenin bu Yönetmeliğe ve uygulama tedbirlerine uygun olması halinde, aracın tescilini, satılmasını veya hizmete girmesini veya aksam veya ayrı teknik ünitelerin satışını veya hizmete girmesini yasaklayabilir.

(16) 1/11/2014 tarihinden itibaren 6 ncı maddenin dördüncü fıkrası ile ilgili gerekçelerle; anılan maddede belirtilen tip onayı mevcut yeni araçların bu Yönetmelik ve uygulama tedbirlerine uygun olmaması halinde, MARTOY’un 26 ncı maddesinin amaçları bakımından, söz konusu araçların bu tarihten sonra düzenlenen uygunluk belgelerinin geçerliliği kabul edilmez.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Uygulamalar

Uygulama tedbirleri

MADDE 14 – (1) Bu Yönetmeliğin uygulanması için gerekli tedbirler, aşağıdaki hususlar ile birlikte 15 inci maddede belirtilen işleme uygun olarak yayımlanacak mevzuatta yer alır:

a) 5 ila 12 nci madde hükümlerine göre motorlu araçlar, römorkları ve aksam ve ayrı teknik ünitelerin tip onayı için özel prosedürler, deneyler ve teknik şartlar ile ilgili ayrıntılı kurallar,

b) BM/AEK Regülasyonu 105 göz önünde tutularak, tehlikeli madde taşımacılığı amacıyla tasarlanmış araçlar için özel güvenlik şartları ile ilgili ayrıntılı kurallar,

c) Bir lastiğin fiziksel özellikleri ve performans şartları bakımından 3 üncü maddede yer alan; “özel kullanımlı lastik”, “karayolu dışı profesyonel lastik”, “takviyeli lastik”, “kar lastiği”, “T tipi geçici kullanım için yedek lastik” ve “çekiş lastiği”nin daha belirgin olarak tanımlanması,

ç) Deney prosedürlerindeki değişimin bir sonucu olarak ve çevre korumasının seviyesini düşürmeksizin, Ek-2, Kısım B ve Kısım C’de belirtilen yuvarlanma direnci ve yuvarlanma gürültüsünün sınır değerlerini gerekli olduğu kadar tadil eden tedbirler,

d) Ek-2, Kısım C’de belirtilen gürültü seviyelerinin belirlenmesi için prosedürler ile ilgili ayrıntılı kurallar,

e) Ek-3’te yer alan ve zorunlu olarak uygulanan BM/AEK Regülasyonları listesini tadil eden tedbirler,

f) Maliyet/fayda analizini müteakip ve bütün ilgili güvenlik durumları dikkate alınarak, 10 uncu maddede belirtilen gelişmiş araç sistemleri uygulamasının araca veya ilgili araç sınıflarına uygun olmadığı kanıtlandığında, M₂, M₃, N₂ ve N₃ kategorisi bazı araçlara veya araç sınıflarına bu sistemlerin yerleştirilmesi yükümlülüğünden muaf tutan tedbirler,

g) Maliyet/fayda analizi temelinde, ilgili lastiklerin sınıf ve kategorilerine göre farklılık gösterebilecek olan, 13 üncü maddenin onbirinci fıkrasında belirtilen süreyi kısaltan tedbirler.

Komite

MADDE 15 – (1) Bu Yönetmeliğin uygulanmasına yönelik olarak alınacak tedbirler, yapılacak değişiklikler ve ihtiyaç duyulan her türlü düzenleme Birleşmiş Milletler/Avrupa Ekonomik Komisyonu (BM/AEK) Antlaşması çerçevesinde hazırlanan ve 11/1/1997 tarihli ve 22874 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Tekerlekli Araçlar ile Bu Araçlara Takılan ve/veya Araçlarda Kullanılan Aksam ve Parçalar ile İlgili Teknik Mevzuatın Uygulanmasına Dair Yönetmelik ile oluşturulan Motorlu Araçlar Teknik Komitesi (MARTEK) tarafından görüşülerek karara bağlanır. MARTEK tavsiye niteliğindeki görüşünü Bakanlığa bildirir ve bu görüş doğrultusunda Bakanlık gerekli gördüğü düzenlemeleri yapar.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

İdari yaptırımlar

MADDE 16 – (1) İmalatçının bu Yönetmeliğin ve uygulama tedbirlerinin hükümlerini ihlal etmesi halinde ve aşağıda belirtilen durumlarda 4703 sayılı Ürünlere İlişkin Teknik Mevzuatın Hazırlanması ve Uygulanmasına Dair Kanun hükümleri uygulanır:

a) Onay işlemleri veya geri çağırmaya yol açan işlemler sırasında yanlış beyanlar verilmesi,

b) Tip onayı için deney sonuçlarının tahrif edilmesi,

c) Geri çağırmaya veya tip onayının geri çekilmesine yol açabilecek verilerin veya teknik bilgilerin verilmemesi.

Yürürlükten kaldırılan yönetmelikler

MADDE 17 – (1) Aşağıda sayılan yönetmelikler yürürlükten kaldırılmıştır:

a) 17/1/2008 tarihli ve 26759 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Motorlu Araçlar ve Römorklarının Yakıt Depoları ve Arka Koruma Donanımlarına Dair Tip Onayı Yönetmeliği (70/221/AT),

b) 11/7/1999 tarihli ve 23752 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Motorlu Araçların ve Römorklarının Arka Tescil Plakasının Takıldığı ve Sabitlendiği Alan ile İlgili Tip Onayı Yönetmeliği (70/222/AT),

c) 15/12/2000 tarihli ve 24261 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Motorlu Araçların ve Römorklarının Yönlendirme (Direksiyon) Tertibatı ile İlgili Tip Onayı Yönetmeliği (70/311/AT),

ç) 12/10/1999 tarihli ve 23844 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Motorlu Araçların ve Römorklarının Kapılarının Özelliklerine İlişkin Tip Onayı Yönetmeliği (70/387/AT),

d) 1/5/1999 tarihli ve 23682 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Motorlu Araçların Sesli İkaz Cihazları ve Bunların Takılması ile İlgili Tip Onayı Yönetmeliği (70/388/AT),

e) 30/1/2002 tarihli ve 24656 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Belirli Motorlu Araç Sınıflarının ve Römorklarının Frenleme Düzenekleri ile İlgili Tip Onayı Yönetmeliği (71/320/AT),

f) 5/1/2002 tarihli ve 24631(Mükerrer) sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Motorlu Araçların Elektromanyetik Uyumluluk (Radyo Paraziti) ile İlgili Tip Onayı Yönetmeliği (72/245/AT),

g) 10/1/2002 tarihli ve 24636 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Motorlu Araçların İç Donanımları ile İlgili Tip Onayı Yönetmeliği (74/60/AT),

ğ) 9/7/2001 tarihli ve 24457 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Motorlu Araçların İzinsiz Kullanıma Karşı

Koruma Cihazları ile İlgili Tip Onayı Yönetmeliği (74/61/AT),

h) 2/8/2001 tarihli ve 24481 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Motorlu Araçların İç Donanımları (Bir Çarpma Halinde Direksiyon Mekanizmasının Davranışı) ile İlgili Tip Onayı Yönetmeliği (74/297/AT),

i) 18/8/2001 tarihli ve 24497 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Motorlu Araçların Koltukları, Bağlantıları ve Koltuk Başlıkları ile İlgili Tip Onayı Yönetmeliği (74/408/AT),

j) 13/1/2002 tarihli ve 24639 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Motorlu Araçların Dış Çıkıntıları ile İlgili Tip Onayı Yönetmeliği (74/483/AT),

k) 8/5/2001 tarihli ve 24396 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Motorlu Araçların Geri Vites ve Hız Ölçer Donanımları ile İlgili Tip Onayı Yönetmeliği (75/443/AT),

l) 24/2/2001 tarihli ve 24328 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Motorlu Araçların ve Römorklarının Zorunlu Tanıtım Levhaları ve Etiketleri, Takılma Yerleri ve Yöntemleri ile İlgili Tip Onayı Yönetmeliği (76/114/AT),

m) 9/1/2001 tarihli ve 24282 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Motorlu Araçların Emniyet Kemerleri Bağlantı Parçaları ile İlgili Tip Onayı Yönetmeliği (76/115/AT),

n) 10/8/2000 tarihli ve 24136 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Aydınlatma ve Işıklı Sinyal Cihazlarının Motorlu Araçlara ve Römorklarına Yerleştirilmesi ile İlgili Tip Onayı Yönetmeliği (76/756/AT),

o) 13/5/2001 tarihli ve 24401 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Motorlu Araçların ve Römorklarının Geri Yansıtıcıları ile İlgili Tip Onayı Yönetmeliği (76/757/AT),

p) 13/11/2001 tarihli ve 24582 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Motorlu Araçların ve Römorklarının Uç Hat İşaret Lambaları, Ön Konum (Yan) Lambaları, Arka Konum (Yan) Lambaları, Fren Lambaları, Gündüz Yakılan Lambaları ve İşaret Lambaları ile İlgili Tip Onayı Yönetmeliği (76/758/AT),

q) 14/3/2001 tarihli ve 24342 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Motorlu Araçların ve Römorklarının Sinyal Lambaları ile İlgili Tip Onayı Yönetmeliği (76/759/AT),

r) 24/3/2001 tarihli ve 24352 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Motorlu Araçların ve Römorklarının Arka Tescil Plaka Lambaları ile İlgili Tip Onayı Yönetmeliği (76/760/AT),

s) 11/9/2000 tarihli ve 24167 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Motorlu Araçların Uzun Huzme ve/veya Kısa Huzme Olarak Çalışan Farları ve Motorlu Araçlar ve Römorklarının Onaylanmış Lamba Ünitelerinde Kullanılan Işık Kaynakları (Filamanlı Lambalar ve Diğerleri) ile İlgili Tip Onayı Yönetmeliği (76/761/AT),

t) 14/8/2000 tarihli ve 24140 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Motorlu Araçların Ön Sis Lambaları ile İlgili Tip Onayı Yönetmeliği (76/762/AT),

u) 30/10/2000 tarihli ve 24215 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Motorlu Araçların Çekme Tertibatları ile İlgili Tip Onayı Yönetmeliği (77/389/AT),

v) 21/8/2000 tarihli ve 24147 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Motorlu Araçların ve Römorklarının Arka Sis Lambaları ile İlgili Tip Onayı Yönetmeliği (77/538/AT),

w) 15/8/2000 tarihli ve 24141 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Motorlu Araçlar ve Römorklarına Ait Geri Vites Lambaları ile İlgili Tip Onayı Yönetmeliği (77/539/AT),

x) 8/5/2001 tarihli ve 24396 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Motorlu Araçların ve Römorklarının Park Lambaları ile İlgili Tip Onayı Yönetmeliği (77/540/AT),

y) 17/4/2000 tarihli ve 24023 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Motorlu Araçların Emniyet Kemerleri ve Bağlama Sistemleri ile İlgili Tip Onayı Yönetmeliği (77/541/AT),

z) 14/5/2001 tarihli ve 24402 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Motorlu Araç Sürücülerinin Ön Görüş Alanı ile İlgili Tip Onayı Yönetmeliği (77/649/AT),

aa) 23/9/1999 tarihli ve 23825 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Motorlu Araçların İç Donanımı (Kumanda, İkaz ve Göstergelerin Tanımı) ile İlgili Tip Onayı Yönetmeliği (78/316/AT),

ab) 21/1/2001 tarihli ve 24294 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Motorlu Araçların Cam Yüzeylerinin Buz Çözme ve Buğu Giderme Sistemleri ile İlgili Tip Onayı Yönetmeliği (78/317/AT),

ac) 8/1/2001 tarihli ve 24281 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Motorlu Araçların Ön Cam Silme ve Yıkama Sistemleri ile İlgili Tip Onayı Yönetmeliği (78/318/AT),

ad) 30/11/2000 tarihli ve 24246 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Motorlu Araçların Çamurlukları ile İlgili Tip Onayı Yönetmeliği (78/549/AT),

ae) 3/12/2000 tarihli ve 24249 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Motorlu Araçların Koltuk Başlıkları ile İlgili Tip Onayı Yönetmeliği (78/932/AT),

af) 13/1/2002 tarihli ve 24639 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Motorlu Araçların ve Römorklarının Yan Koruması (Yan Koruyucular) ile İlgili Tip Onayı Yönetmeliği (89/297/AT),

ag) 8/6/2002 tarihli ve 24779 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Motorlu Araçlar ve Römorklarının Belirli Sınıflarına Ait Paçalık Sistemleri ile İlgili Tip Onayı Yönetmeliği (91/226/AT),

ah) 29/5/2002 tarihli ve 24769 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan M1 Sınıfı Motorlu Araçların Kütleleri ve Boyutları ile İlgili Tip Onayı Yönetmeliği (92/21/AT),

ai) 2/12/2001 tarihli ve 24601 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Motorlu Araçlar ve Römorklarının Emniyet

- Camları ve Cam Malzemeleri ile İlgili Tip Onayı Yönetmeliği (92/22/AT),
- ğğ) 5/6/2002 tarihli ve 24776 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Motorlu Araçların Hız Sınırlayıcı Donanımları ve Bunların Takılması ile İlgili Tip Onayı Yönetmeliği (92/24/AT),
- hh) 8/6/2002 tarihli ve 24779 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan N Sınıfı Motorlu Araçların Kabin Arka Panelinin Önündeki Dış Çıkıntılar ile İlgili Tip Onayı Yönetmeliği (92/114/AT),
- ıı) 5/1/2002 tarihli ve 24631 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Motorlu Araçlar ve Römorklarının Mekanik Bağlantı Tertibatları ve Bunların Araçlara Yerleştirilmesi ile İlgili Tip Onayı Yönetmeliği (94/20/AT),
- ii) 21/1/2002 tarihli ve 24647 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Motorlu Araçların Belirli Sınıflarının İç Yapılarında Kullanılan Malzemelerin Yanma Davranışı ile İlgili Tip Onayı Yönetmeliği (95/28/AT),
- jj) 16/1/2002 tarihli ve 24642 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Motorlu Araçların Yandan Çarpma Halinde Araçta Bulunan Kişilerin Korunması ile İlgili Tip Onayı Yönetmeliği (96/27/AT),
- kk) 17/1/2002 tarihli ve 24643 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Motorlu Araçların Önden Çarpma Halinde Araçta Bulunan Kişilerin Korunması ile İlgili Tip Onayı Yönetmeliği (96/79/AT),
- ll) 18/4/2003 tarihli ve 25083 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Motorlu Araçların ve Römorklarının Bazı Sınıflarının Kütle ve Boyutları ile İlgili Tip Onayı Yönetmeliği (97/27/AT),
- mm) 11/5/2003 tarihli ve 25106 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Karayolunda Tehlikeli Maddelerin Taşınması İçin Tasarlanan Motorlu Araçlar ve Römorkları ile İlgili Tip Onayı Yönetmeliği (98/91/AT),
- nn) 16/10/2003 tarihli ve 25261 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Motorlu Araçların Ön Koruma Donanımlarına İlişkin Tip Onayı Yönetmeliği (2000/40/AT),
- oo) 25/3/2005 tarihli ve 25766 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Motorlu Araçlar ve Römorklarının Isıtma Sistemleri ile İlgili Tip Onayı Yönetmeliği (2001/56/AT),
- öö) 2/7/2004 tarihli ve 25510 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Sürücü Koltuğuna İlave Olarak Sekizden Fazla Koltuğu Bulunan ve Yolcu Taşımak Amacıyla Kullanılan Araçların Özel Hükümleri ile İlgili Tip Onayı Yönetmeliği (2001/85/AT),
- pp) 20/3/2006 tarihli ve 26114 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Motorlu Araçların Dolaylı Görüş Cihazları Hakkında Tip Onayı Yönetmeliği (2005/27/AT ile Değişik 2003/97/AT),
- (2) 24/4/2000 tarihli ve 24030 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Motorlu Araçlar ve Römorkların Lastikleri ve Bu Lastiklerin Takılması ile İlgili Tip Onayı Yönetmeliği (92/23/AT) yürürlükten kaldırılmıştır.

Atıflar

MADDE 18 – (1) 17 nci madde ile yürürlükten kaldırılan yönetmeliklere yapılan atıflar bu Yönetmeliğe yapılmış sayılır.

BM/AEK Regülasyonlarının Uygulanması

GEÇİCİ MADDE 1 – (1) Bazı BM/AEK Regülasyonlarının uygulanması ile ilgili olarak;

- a) (a), (b), (c) ve (g) bentlerine tabi olarak, Ek-3’te yer alan değişiklik serileri ve ilaveleri ile birlikte BM/AEK Regülasyonları, ilk defa tip onayı alacak araçlara, römorklarına, sistemlerine, aksam ve ayrı teknik ünitelerine 1/11/2012 tarihinden itibaren,
- b) 1/2/2012 tarihinden itibaren, ilk defa AT tip onayı alacak M₁ kategorisi araçlara BM/AEK Regülasyonu 13 H, İlave 9,
- c) 1/2/2012 tarihinden itibaren, ilk defa AT tip onayı alacak N₁ kategorisi, 715/2007/AT Yönetmeliğine göre referans kütlesi 1305 kg geçmeyen araçlar için BM/AEK Regülasyonu 13’ün 11 numaralı değişiklik serisi, İlave 3 veya BM/AEK Regülasyonu 13 H, İlave 9,
- ç) Ek-4’te yer alan Çizelge 1’de belirtilen uygulama tarihlerinden itibaren elektronik kontrol sistemleri bakımından ilk defa AT tip onayı alacak M₂, M₃, N₂, N₃, O₃ ve O₄ kategorisi araçlar için BM/AEK Regülasyonu 13’ün 11 numaralı değişiklik serisi, İlave 3,
- d) Ek-4’te yer alan Çizelge 1’de belirtilen uygulama tarihlerinden itibaren elektronik kontrol sistemleri bakımından ilk defa AT tip onayı alacak, 715/2007/AT Yönetmeliğine göre referans kütlesi 1305 kg aşan N₁ kategorisi araçlar için BM/AEK Regülasyonu 13’ün 11 numaralı değişiklik serisi, İlave 3 veya BM/AEK Regülasyonu 13 H, İlave 9,
- e) (a), (b) ve (c) bentlerine tabi olarak, Ek-3’te yer alan değişiklik serileri ve ilaveleri ile birlikte BM/AEK Regülasyonları, tip onaylı araçların ve römorklarının tescili, satışı sistemlerine ve tip onaylı sistem, aksam ve ayrı teknik ünitelerin satışı ve hizmete girişi amacıyla, 1/11/2014 tarihinden itibaren,
- f) 1/11/2014 tarihinden itibaren, AT tip onayı mevcut N₁ kategorisi 715/2007/AT Yönetmeliğine göre referans kütlesi 1305 kg geçmeyen araçların tescili, satışı ve hizmete girmesi amacıyla BM/AEK Regülasyonu 13’ün 11 numaralı değişiklik serisi, İlave 3 veya BM/AEK Regülasyonu 13 H, İlave 9,
- g) Ek-4’te yer alan Çizelge 2’de belirtilen uygulama tarihlerinden itibaren elektronik kararlılık kontrol sistemleri bakımından AT tip onayı mevcut M₂, M₃, N₂, N₃, O₃ ve O₄ kategorisi araçların tescili, satışı ve hizmete girmesi amacıyla BM/AEK Regülasyonu 13’ün 11 numaralı değişiklik serisi, İlave 3,
- ğ) Ek-4’te yer alan Çizelge 2’de belirtilen uygulama tarihlerinden itibaren elektronik kararlılık kontrol

Park lambaları	X	X	X	X	X	X				
Emniyet kemerleri ve bağlanma sistemleri	X	X	X	X	X	X				
Ön görüş alanı	X									
Kumandaların, ikaz düzeninin ve göstergelerin tanıtımı	X	X	X	X	X	X				
Buz çözme /buğu giderme	X	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)				
Cam yıkama/silme	X	(2)	(2)	(2)	(2)	(2)				
Isıtma sistemleri	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Çamurluklar	X									
Koltuk başlıkları	X									
Yan koruma					X	X			X	X
Paçalık sistemleri					X	X			X	X
Emniyet camı	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Lastikler	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Hız sınırlayıcı cihazlar		X	X		X	X				
Kütleler ve boyutlar	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Kabinlerin dış çıkıntıları				X	X	X				
Bağlantı tertibatları	X ⁽³⁾	X ⁽³⁾	X ⁽³⁾	X ⁽³⁾	X ⁽³⁾	X ⁽³⁾	X	X	X	X
Yanma dayanımı			X							
Otobüsler		X	X							
Önden çarpma	X ⁽⁴⁾									
Yandan çarpma	X ⁽⁵⁾			X ⁽⁵⁾						
Tehlikeli madde taşımacılığı için tasarlanmış araçlar				X ⁽⁶⁾	X ⁽⁶⁾	X ⁽⁶⁾	X ⁽⁶⁾	X ⁽⁶⁾	X ⁽⁶⁾	X ⁽⁶⁾
Ön koruma tertibatı					X	X				

(1) Bu kategori araçlara uygun bir ön cam buz ve buğu giderme tertibatı takılır.
(2) Bu kategori araçlara uygun ön cam yıkama ve silme tertibatları takılır.
(3) Sadece bağlantı tertibatlı araçlara uygulanır.
(4) Teknik açıdan izin verilen azami kütlesi 2,5 tonu aşmayan.
(5) Sadece en alçak koltuğun oturma referans noktası (R noktası), zeminden 700 mm'den daha yüksek olmayan araçlara uygulanır. "R" noktası BM/AEK Regülasyonu 95'te tanımlanmıştır.
(6) Sadece imalatçı tehlikeli madde taşımak amacıyla tasarlanan bir araca tip onayı için başvurduğunda.

Ek-2

LASTİKLER İÇİN ISLAK KAVRAMA, YUVARLANMA DİRENCİ VE YUVARLANMA GÜRÜLTÜSÜ İLE İLGİLİ ŞARTLAR

Kısım A - Islak Kavrama Şartları

Sınıf C1 lastikler aşağıdaki şartları karşılamalıdır:

Kullanım kategorisi	Islak kavrama indeksi (G)
Azami müsaade edilen hızı 160 km/h'den yüksek olmayan hızı gösteren hız sembollü kar lastiği ('H' hariç, 'Q' veya altında)	≥ 0,9
Azami müsaade edilen hızı 160 km/h'den yüksek hızı gösteren hız sembollü kar lastiği ('H' dahil, 'R' ve üzerinde)	≥ 1,0
Normal (karayolu tipi) lastik	≥ 1,1

Kısım B - Yuvarlanma Direnci Şartları

ISO 28580 göre ölçülen her lastik tipi için yuvarlanma direnci katsayısı azami değeri, aşağıdaki değerleri aşmamalıdır.

Çizelge 1

Lastik sınıfı	Azami değer (kg/ton) 1 inci aşama
C1	12,0
C2	10,5
C3	8,0

Çizelge 2

Lastik sınıfı	Azami değer (kg/ton) 2 nci aşama
C1	10,5
C2	9,0
C3	6,5

Kar lastikleri için Çizelge 2'deki sınırlar 1 kg/ton'a kadar artırılır.

Kısım C - Yuvarlanma Gürültüsü Şartları

1. Bu Yönetmeliğe ve uygulama tedbirlerinde belirtilen prosedürlere göre tespit edilmiş gürültü seviyeleri, bu Kısımın 1.1 inci ve 1.2 nci maddelerinde tasarımılanan sınırları aşmamalıdır. 1.1 inci ve 1.2 nci maddelerdeki çizelgeler, cihaz toleransı ve C3 lastikleri hariç, sıcaklık için düzeltilmiş ölçülen değerleri gösterir ve bu değerler en yakın tam değere yuvarlanır.

1.1. Sınıf C1 lastikler, test edilmiş nominal kesit genişliği referanslı:

Lastik sınıfı	Anma kesit genişliği (mm)	Sınır değerler dB(A)
C1A	≤ 185	70
C1B	> 185 ≤ 215	71
C1C	> 215 ≤ 245	71
C1D	> 245 ≤ 275	72
C1E	> 275	74

Kar lastikleri, ekstra yük lastikleri veya takviyeli lastikler veya bu sınıflandırmada herhangi bir lastik kombinasyonu için, yukarıdaki sınırlar değerler 1 db(A)'ya kadar artırılabilir.

1.2. Sınıf C2 veya C3 lastikler, çeşitli kullanım kategorisi referanslı:

Lastik sınıfı	Kullanım kategorisi	Sınır değerler dB(A)
C2	Normal lastikler	72
	Çekiş lastikleri	73
C3	Normal lastikler	73
	Çekiş lastikleri	75

Özel kullanım lastikler için yukarıdaki sınırlar 2 db(A)'ya kadar artırılır. C2 çekiş lastik kategorilerinde yer alan kar lastikleri için 2 db(A) ilave edilmesine ve C2 ve C3 lastiklerin bütün diğer kategorilerinde, kar lastikleri için 1 db(A) ilaveye izin verilir.

Ek-3

ZORUNLU OLARAK UYGULANAN BM/AEK REGÜLASYONLARI LİSTESİ⁽¹⁾

BM/AEK Regülasyon numarası	Konusu	Değişiklik serileri	Avrupa Birliği Resmi Gazetesi (OJ) referansı	Uygulandığı kategoriler
1	R2 ve/veya HS1 filaman lambalar ile donatılmış asimetrik uzun huzme ve/veya kısa huzme yayan farlar	02 numaralı değişiklik serisi	OJ L 177, 10.7.2010, s.1	M, N ^(a)

3	Motorlu araçların reflektörleri	02 numaralı değişiklik serisi, Eklenti 10	OJ L 31, 31.1.2009, s.1	M, N, O
4	Motorlu araçlar ve bunların römorklarının arka plakalarının aydınlatılması	Regülasyonun orijinal versiyonu, Eklenti 10	OJ L 31, 31.1.2009, s.35	M, N, O
6	Motorlu araçlar ve bunların römorklarının sinyal lambaları	01 numaralı değişiklik serisi, Eklenti 19	OJ L 177, 10.7.2010, s.40	M, N, O
7	Motorlu araçlar ve bunların römorklarının ön ve arka konum (yan) lambaları, stop lambaları ve uç hat işaret lambaları	02 numaralı değişiklik serisin, Eklenti 16	OJ L 148, 12.6.2010, s.1	M, N, O
8	Motorlu araçların farları (H ₁ , H ₂ , H ₃ , HB ₃ , HB ₄ , H ₇ , H ₈ , H ₉ , H ₁ R ₁ , H ₁ R ₂ ve/veya H ₁₁)	05 numaralı değişiklik serisi, Revizyon 4, Düzeltme 1	OJ L 177, 10.7.2010, s.71	M, N ^(a)
10	Elektromanyetik uyumluluk	03 numaralı değişiklik serisi	OJ L 116, 8.5.2010, s.1	M, N, O
11	Kapı kilitleri ve kapı bağlantı elemanları	03 numaralı değişiklik serisi, Eklenti 2	OJ L 120, 13.5.2010, s.1	M ₁ , N ₁
12	Çarpışma durumunda direksiyon tertibatına karşı sürücünün korunması	03 numaralı değişiklik serisi, Eklenti 3	OJ L 165, 26.6.2008, s.11	M ₁ , N ₁
13	M, N ve O kategorisi araçların frenleri	10 numaralı değişiklik serisi, Eklenti 5 Revizyon 6, Düzeltme 1 ve 2 11 numaralı değişiklik serisi, Eklenti 3	OJ L 257, 30.9.2010, s. 1 OJ L 297, 13.11.2010, s. 183	M, N, O ^(b)
13 H	Binek araçların frenleri	Regülasyonun orijinal versiyonu, Eklenti 9	OJ L 230, 31.8.2010, s. 1	M ₁ , N ₁ ^(c)
14	Emniyet kemeri bağlantıları, İsofiks bağlantıları ve İsofiks üst bağlantısı	06 numaralı değişiklik serisi, Eklenti 2	OJ L 321, 6.12.2007, s. 1	M, N
16	Emniyet kemerleri, bağlanma sistemleri, çocuk bağlama sistemleri ve İsofiks çocuk bağlama sistemleri,	04 numaralı değişiklik serisi, Eklenti 17	OJ L 313, 30.11.2007, s.58	M, N
17	Koltuklar, bağlantıları ve koltuk başlıkları	08 numaralı değişiklik serisi	OJ L 230, 31.8.2010, s.81	M, N
18	İzinsiz kullanmaya karşı motorlu araçların korunması	03 numaralı değişiklik serisi, Eklenti 2	OJ L 120, 13.5.2010, s.29	M ₂ , M ₃ , N ₂ , N ₃
19	Motorlu araçların ön sis lambaları	03 numaralı değişiklik serisi, Eklenti 2	OJ L 177, 10.7.2010, s. 113	M, N
20	Asimetrik kısa huzme ya da uzun huzme veya ikisini de yayan ve halojen filamanlı lambalarla (H4)	03 numaralı değişiklik serisi	OJ L 177, 10.7.2010, s. 170	M, N ^(a)

	donatılmış olan farlar			
21	İç donanım	01 numaralı değişiklik serisi, Eklenti 3	OJ L 188, 16.7.2008, s.32	M ₁
23	Motorlu araçların ve römorklarının geri vites lambaları	Regülasyonun orijinal versiyonu, Eklenti 15	OJ L 148, 12.6.2010, s.34	M, N, O
25	Araç koltuklarına entegre olsun olmasın koltuk başlıkları	04 numaralı değişiklik serisi Revizyon 1'in Düzeltme 2	OJ L 215, 14.8.2010, s. 1	M, N
26	Dış çıkıntılar	03 numaralı değişiklik serisi, Eklenti 3	OJ L 215, 14.8.2010, s.27	M ₁
28	Sesli ikaz cihazları ve sesli ikaz	Regülasyonun orijinal versiyonu, Eklenti 3	OJ L 185, 17.7.2010, s. 1	M, N
31	Motorlu araçların Avrupa asimetrik kısa huzme ya da uzun huzme veya ikisini de yayan halojen atom farları	02 numaralı değişiklik serisi, Eklenti 7	OJ L 185, 17.7.2010, s.15	M, N
34	Yangın tehlikelerinin önlenmesi (sıvı yakıt depoları)	02 numaralı değişiklik serisi, Eklenti 2	OJ L 194, 23.7.2008, s.14	M, N, O
37	Motorlu araçlar ve römorklarının onaylı lambalarında kullanılan filamanlı lambaları	03 numaralı değişiklik serisi, Eklenti 34	OJ L 297, 13.11.2010, s.1	M, N, O
38	Motorlu araçlar ve römorklarının arka sis lambaları	Regülasyonun orijinal versiyonu, Eklenti 14 Eklenti 12, Düzeltme 1	OJ L 148, 12.6.2010, s.55	M, N, O
39	Hız ölçer donanımı ve yerleştirilmesi	Regülasyonun orijinal versiyonu, Eklenti 5	OJ L 120, 13.5.2010, s.40	M, N
43	Güvenlik camları	Regülasyonun orijinal versiyonu, Eklenti 12	OJ L 230, 31.8.2010, s. 119	M, N, O
44	Motorlu araçlarda çocukların bağlanma tertibatları (çocuk bağlama sistemi)	04 numaralı değişiklik serisi Revizyon 2, Düzeltme 3	OJ L 306, 23.11.2007, s. 1	M, N
46	Dolaylı görüş cihazları ve bu cihazların yerleştirilmesi	02 numaralı değişiklik serisi, Eklenti 4 02 numaralı değişiklik serisi, Eklenti 4, Düzeltme 1	OJ L 177, 10.7.2010, s. 211	M, N
48	Motorlu araçlara aydınlatma ve ışıklı sinyal cihazlarının yerleştirilmesi	04 numaralı değişiklik serisi	OJ L 135, 23.5.2008, s. 1	M, N, O
55	Araç katarlarının mekanik kavrama aksamları	01 numaralı değişiklik serisi, Eklenti 1	OJ L 227, 28.8.2010, s. 1	M, N, O
58	Arka koruma donanımları (RUPDs) ve arkadan araç altına girmeye karşı koruma (RUP)	02 numaralı değişiklik serisi	OJ L 232, 30.8.2008, s. 13	N ₂ , N ₃ , O ₃ , O ₄
61	Kabinin arka duvarından	Regülasyonun orijinal	OJ L 164, 30.6.2010,	N

	İtibaren ön taraftaki dış çıkıntıları hususunda ticari araçlar	versiyonu, Eklenti 1	s. 1	
66	Büyük yolcu araçlarının üst yapısının dayanıklılığı	02 numaralı değişiklik serisi	OJ L 84, 30.3.2011, s. 1	M ₂ , M ₃
67	LPG (sıvılaştırılmış petrol gazı) kullanan motorlu araçlar	01 numaralı değişiklik serisi, Eklenti 7	OJ L 72, 14.3.2008, s. 1	M, N
73	Yük araçlarının yan koruması	Regülasyonun orijinal versiyonu, Eklenti 1	OJ L 120, 13.5.2010, s. 49	N ₂ , N ₃ , O ₃ , O ₄
77	Motorlu araçların park lambaları	Regülasyonun orijinal versiyonu, Eklenti 12	OJ L 130, 28.5.2010, s. 1	M, N
79	Direksiyon (yönlendirme) tertibatı	01 numaralı değişiklik serisi, Eklenti 3	OJ L 137, 27.5.2008, s. 25	M, N, O
80	Büyük yolcu araçlarının koltukları	01 numaralı değişiklik serisi, Eklenti 3 01 numaralı değişiklik serisi, Düzeltme 1	OJ L 164, 30.6.2010, s. 18	M ₂ , M ₃
87	Motorlu araçlar için gündüz sürüş lambaları	Regülasyonun orijinal versiyonu, Eklenti 14 Revizyon 2, Düzeltme 1	OJ L 164, 30.6.2010, s. 46	M, N
89	Araçların hız sınırlanması	Regülasyonun orijinal versiyonu, Eklenti 1	OJ L 158, 19.6.2007, s. 1	M, N
90	Motorlu araçların ve römorklarının yedek parça fren balata komplelerinin ve kampanalı fren balataları	01 numaralı değişiklik serisi, Eklenti 11	OJ L 130, 28.5.2010, s. 19	M, N, O
91	Motorlu araçlar ve römorklarının yan işaret lambaları	Regülasyonun orijinal versiyonu, Eklenti 11	OJ L 164, 30.6.2010, s. 69	M, N, O
93	Önden alta girişe karşı koruma tertibatları (FUPDs) ve yerleştirilmesi; Önden alta girişe karşı koruma (FUP)	Regülasyonun orijinal versiyonu	OJ L 185, 17.7.2010, s. 56	N ₂ , N ₃
94	Önden çarpma durumunda sürücü ve yolcuların korunması hususunda araçların onayı ile ilgili teknik düzenleme	01 numaralı değişiklik serisi, Eklenti 3 01 numaralı değişiklik serisi, Düzeltme 2 Revizyon 1, Düzeltme 1	OJ L 130, 28.5.2010, s.50	M ₁
95	Yandan çarpmaya karşı sürücü ve yolcuların korunması	02 numaralı değişiklik serisi, Eklenti 1	OJ L 313, 30.11.2007, s.1	M ₁ , N ₁
97	Araç alarm sistemleri (VAS)	Revizyon 1- Değişiklik 1	OJ L 351, 30.12.2008, s.1	M ₁ , N ₁
98	Gaz boşalmalı (deşarjlı) ışık kaynakları ile donatılan motorlu araç farları	Regülasyonun orijinal versiyonu, Eklenti 13	OJ L 164, 30.6.2010, s.92	M, N
99	Motorlu araçların onaylanmış gaz boşalmalı (deşarjlı) lamba	Regülasyonun orijinal versiyonu, Eklenti 5	OJ L 164, 30.6.2010, s. 151	M, N

	birimlerinde kullanılacak olan gaz boşalmalı ışık kaynakları			
100	Elektrik emniyeti	Regülasyonun orijinal versiyonu, Eklenti 1 01 numaralı değişiklik serisi,	OJ L 45, 14.2.2009, s. 17 OJ L 57, 2.3.2011, s. 54	M, N
102	Kısa çeki düzeneği (CCD); Onaylı bir kısa çeki düzeneği tipinin takılması	Regülasyonun orijinal versiyonu	OJ L 351, 30.12.2008, s. 44	N ₂ , N ₃ , O ₃ , O ₄
105	Tehlikeli maddelerin taşınması amaçlanan araçlar	04 numaralı değişiklik serisi, Eklenti 1	OJ L 230, 31.8.2010, s. 253	N, O
107	M ₂ ve M ₃ kategorisi araçlar	03 numaralı değişiklik serisi	OJ L 255, 29.9.2010	M ₂ , M ₃
110	CNG (sıkıştırılmış doğal gaz) için özel parçalar	Regülasyonun orijinal versiyonu, Eklenti 6	OJ L 72, 14.3.2008, s. 113	M, N
112	Asimetrik kısa hüzmeye ya da uzun hüzmeye veya ikisini de yayan ve filamanlı ampullerle ve/veya LED modüller ile donatılmış motorlu araç farları	Regülasyonun orijinal versiyonu, Eklenti 12	OJ L 230, 31.8.2010, s. 264	M, N
116	İzinsiz kullanıma karşı motorlu araçların korunması	Regülasyonun orijinal versiyonu, Eklenti 2	OJ L 164, 30.6.2010, s. 181	M ₁ , N ₁
118	Bazı motorlu araç kategorilerinin iç yapısında kullanılan malzemelerin yanma davranışı	Regülasyonun orijinali	OJ L 177, 10.7.2010, s. 263	M ₃
121	El kumandaları ikaz ve göstergelerinin yerleşimi ve tanımlanması	Regülasyonun orijinal versiyonu, Eklenti 3	OJ L 177, 10.7.2010, s. 290	M, N
122	M, N ve O kategorisi araçların ısıtma sistemleri	Regülasyonun orijinal versiyonu, Eklenti 1	OJ L 164, 30.6.2010, s. 231	M, N, O
123	Motorlu araçların uyarlayıcı (adaptif) ön aydınlatma sistemleri	Regülasyonun orijinal versiyonu, Eklenti 4	OJ L 222, 24.8.2010, s. 1	M, N
125	Ön görüş alanı	Regülasyonun orijinal versiyonu, Eklenti 2	OJ L 200, 31.7.2010, s. 38	M ₁

¹ 13/02/2009 tarih ve 27140 sayılı Resmi Gazete'de Tebliğ olarak yayımlanmıştır.

Cizelgedeki notlar:

(a) BM/AEK Regülasyonları 1, 8 ve 20, AT tip onayı mevcut araçlar için uygulanmaz.

(b) İlk defa tip onayı alacak N1 kategorisi yeni tip araçların AT tip onayı ve aynı kategorideki tip onayı mevcut araçların tescili, satışı ve hizmete girişi amacıyla BM/AEK Regülasyonu 13'ün Ek 21'inde belirtilen devrilme kumandası ve yön kumandası ile ilgili şartlar dahil.

(c) İlk defa tip onayı alacak N1 ve M1 kategorisi yeni tip araçların AT tip onayı ve aynı kategorilerdeki tip onayı mevcut araçların tescili, satışı ve hizmete girişi amacıyla BM/AEK Regülasyonu 13 H'nin Ek-9'unda belirtilen

şartlar dahil.

Ek-4

M₂, M₃, N₂, N₃, O₃ ve O₄ KATEGORİSİ ARAÇLARIN ELEKTRONİK KARARLILIK KONTROL SİSTEMLERİ İLE İLGİLİ ŞARTLARIN UYGULAMA TARİHLERİ

Çizelge 1- İlk defa tip onayı alacak yeni araç tiplerinin uygulama tarihleri

Araç Kategorisi	Uygulama Tarihi
M2	1/1/2015
M ₃ (Sınıf III) M ₃ < 16 ton (pnömatik aktarma organlı) M ₃ (Sınıf II ve B) (hidrolik aktarma organlı) M ₃ (Sınıf III) (hidrolik aktarma organlı) M ₃ (Sınıf III) (pnömatik kumandalı aktarma organlı ve hidrolik enerjili aktarma organlı) M ₃ (Sınıf II) (pnömatik kumandalı aktarma organlı ve hidrolik enerjili aktarma organlı)	1/1/2015
M ₃ (Yukarıdakiler dışında diğerleri)	1/1/2015
N ₂ (hidrolik aktarma organlı) N ₂ (pnömatik kumandalı aktarma organlı ve hidrolik enerjili aktarma organlı)	1/1/2015
N ₂ (Yukarıdakiler dışında diğerleri)	1/1/2015
N ₃ (yarı römorklar için 2 dingilli çekiciler) N ₃ (yarı römorklar için pnömatik kumandalı aktarma organlı (ABS) 2 dingilli çekici) N ₃ (3 dingilli-elektrik kumandalı aktarma organlı (EBS)) N ₃ (2 veya 3 dingilli-pnömatik kumandalı aktarma organlı (ABS))	1/1/2015
N ₃ (yukarıdakiler dışında diğerleri)	1/1/2015
O ₃ (birleşik dingil yükü 3.5 ile 7.5 ton arası) O ₃ (yukarıdakiler dışında diğerleri)	11/7/2012 1/2/ 2012
O ₄ N1 (Referans Kütlesi >1305)	1/2/2012 1/1/2015

Çizelge 2- Tip onayı mevcut yeni araçlar için uygulama tarihleri

Araç Kategorisi	Uygulama Tarihi
M2	1/1/2016
M3 (Sınıf III) M3 < 16 ton (pnömatik aktarma organlı) M3 (Sınıf II ve B) (hidrolik aktarma organlı) M3 (Sınıf III) (hidrolik aktarma organlı) M3 (Sınıf III) (pnömatik kumandalı aktarma organlı ve hidrolik enerjili aktarma organlı) M3 (Sınıf II) (pnömatik kumandalı aktarma organlı ve hidrolik enerjili aktarma organlı)	1/1/2016 1/1/2016 1/1/2016 1/1/2016 1/1/2017 1/1/2017

M3 (Yukarıdakiler dışında diğerleri)	1/1/2016
N2 (hidrolik aktarma organlı)	1/1/2016
N2 (pnömatik kumandalı aktarma organlı ve hidrolik enerjili aktarma organlı)	1/1/2017
N2 (Yukarıdakiler dışında diğerleri)	1/1/2016
N3 (yarı römorklar için 2 dingilli çekiciler)	1/1/2016
N3 (yarı römorklar için pnömatik kumandalı aktarma organlı (ABS) 2 dingilli çekici)	1/1/2016
N3 (3 dingilli-elektrik kumandalı aktarma organlı (EBS))	1/1/2016
N3 (2 veya 3 dingilli-pnömatik kumandalı aktarma organlı (ABS))	1/1/2016
N3 (yukarıdakiler dışında diğerleri)	1/1/2016
O3 (birleşik dingil yükü 3.5 ile 7.5 ton arası)	1/1/2015
O3 (yukarıdakiler dışında diğerleri)	1/1/2015
O4	1/1/2015
N1 (Referans Kütlesi >1305)	1/1/2016